

מדינת ישראל

משרד המשפטים

ייעוץ וחקיקה (המחלקה למשפט ציבורי-)

(חוקתי)

ירושלים: אי חשון תש"פ
30 אוקטובר 2019
תיקנו: 803-04-2019-001453
סימוכין: 803-99-2019-064773

לכבוד
משתתפי הדיון
שלום רב,

הנדון: סיכום דיון בנושא ז"ל – הגשת תביעה בשם נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בעניינו של אדם שהסכים לכך ונפטר טרם הגשתה – פרשנות סעיף 19 נגד לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לגבי טיב הסכמת האדם שנפגעה זכותו

להלן סיכום הדיון בנושא שבנדון אשר התקיים ביום 11.9.2019 בראשותו של מר רז נזרי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ציבורי-חוקתי).

משתתפים

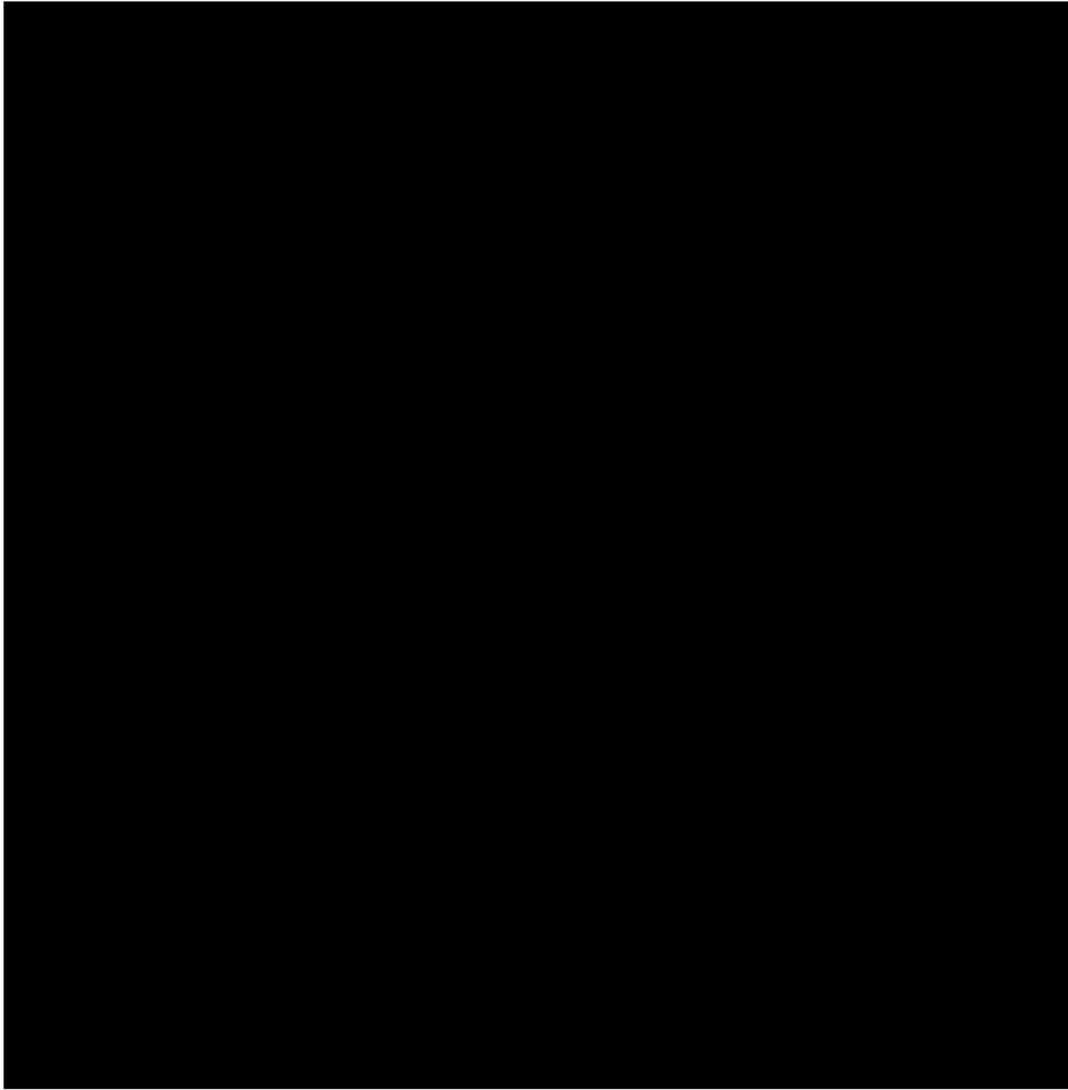
אשכול חברתי, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי)
עוזר למשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ציבורי-חוקתי)
ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי)
אשכול משפט אזרחי, ייעוץ וחקיקה (אזרחי)
אשכול משפט אזרחי, ייעוץ וחקיקה (אזרחי)
מחלקה אזרחית, פרקליטות המדינה
ממונה תביעה - ראש הצוות האזרחי, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
מתמחה, ייעוץ וחקיקה (ניהול ותפקידים מיוחדים)
מתמחה, ייעוץ וחקיקה (אזרחי)
מתמחה, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי)

רקע לדיון:¹

1. הדיון התכנס על רקע בקשת נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (להלן: "הנציבות") להגיש תביעה בשם הנציבות בעניינו של אדם, ז"ל, בטענה לאפליית אדם עם מוגבלות נפשית מחמת מוגבלותו בפתיחת חשבון בנק.

[Redacted text block]

¹ ר' רקע נרחב במצע לדיון שקדם לישיבה, כמצ"ב.

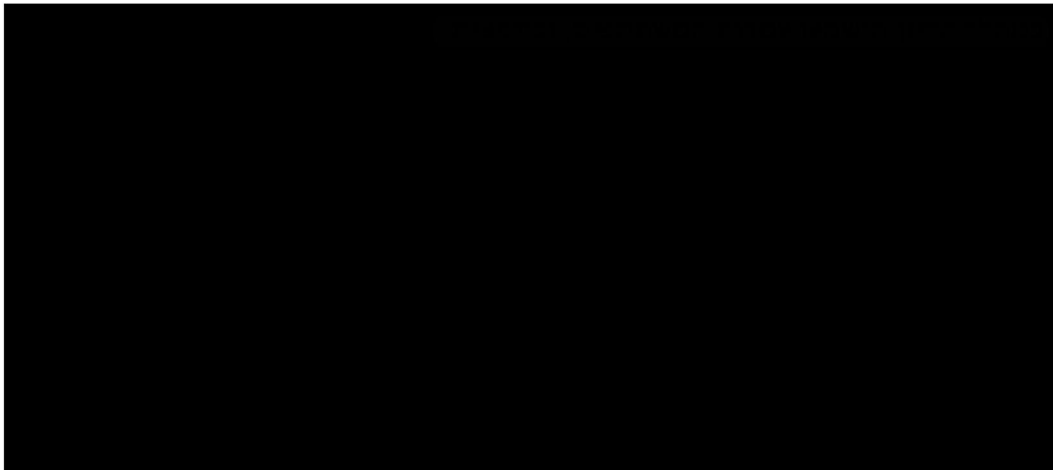

.2

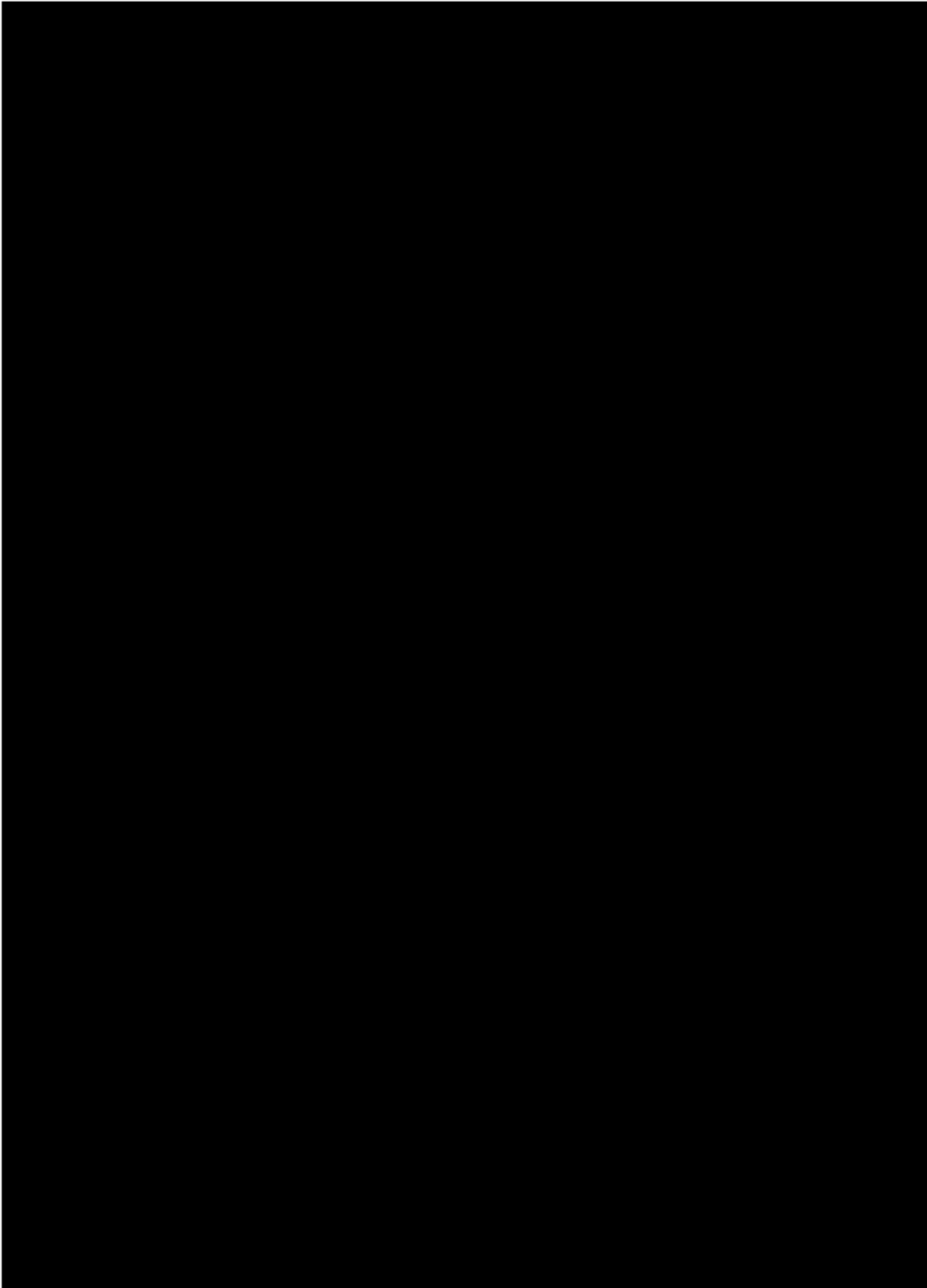
.3

.4

5. **השאלה המשפטית** שעלתה לדיון היא כיצד יש לפרש את דרישת ההסכמה שבסעיף 19נג(א) לחוק השוויון, המסמיך את הנציבות להגיש תביעה בשם הנציבות, בעילות הפליה או פגיעה בזכויותיו של אדם מסוים שהסכים לכך. מהו טיבה של ההסכמה הנדרשת, ובהקשר הספציפי האם ההסכמה שנתן אדם בחייו להגשת התביעה ממשיכה לעמוד בתוקף גם לאחר פטירתו, והאם די בכך או שנדרש לקבל את הסכמת היורשים.

.6

לאחר שמיעת עמדות הצדדים בדיון, סיכום המשנה ליועץ המשפטי לממשלה כדלקמן:

1. במטרה להגשים את התכלית הכללית של חוק השוויון ומתוך הכרה של המחוקק בקושי של אנשים עם מוגבלות להגיש תביעות על הפליה או פגיעה בזכויותיהם באופן עצמאי, קבע המחוקק בסעיף 19 נג לחוק השוויון הסדר משפטי מיוחד המקנה לנציבות סמכות להגיש תביעות בשם המדינה, בנוסף לתביעות המוגשות בידי מי שהופלה או נפגעה זכותו. זאת, תוך קביעת תנאי להפעלת הסמכות לפיו אם עילת התביעה היא הפליה או פגיעה בזכותו של אדם מסוים, אותו אדם הסכים לכך.

עמוד 3 מתוך 4

2. בהתאם להכרעות קודמות שהתקבלו במהלך השנים, עמדת היועץ המשפטי לממשלה היא שבהפעלת סמכות סטטוטורית זו, הנציבות מגישה תביעה בשם המדינה, ואין מדובר בתביעה של האדם עצמו או בתביעה שהנציבות מייצגת אותו כבאת כוחו. בהתאם לעמדה זו, אף נקבע בסיכום דיון משנת 2009 של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה) דאז, הגב' אורית קורן, כי הנציבות רשאית להמשיך בפן עקרוני של תביעה שהגישה בשמה, גם אם הנתבע, שעבורו ביקשה הנציבות סעד כספי פרטני, מבקש להתפשר עם הנתבע על הסעד הכספי. לשם כך נקבע בסיכום הדיון כי הנציבות לא תסתפק בסעד הכספי עבור הנפגע, אלא ככל הניתן תכלול בכתב התביעה אף סעד כללי הצהרתי או מניעתי.
3. מכאן, שתכליתה של ההסכמה היא להבטיח שהנציבות לא תגיש הליך בשם המדינה, ביחס למקרה פרטני, בניגוד לרצונו או תוך פגיעה בפרטיותו של האדם; עם זאת, אין המדובר בהסכמה לייצוג האדם כבאת כוחו. היות והנציבות העידה כי היא ממלאת את רצונו של האדם שנפטר, יש מקום לאפשר לנציבות לתבוע גם לאחר פטירתו, ואין היא נדרשת לאחר מותו לקבל הסכמה חוזרת מיורשיו לצורך הפעלת סמכותה.
- יובהר, כי המקרה דנן אינו דורש הכרעה לגבי תוקף ההסכמה במצבים אחרים מורכבים יותר כגון מקרה שבו האדם שנתן הסכמתו לנציבות התחרט ומבקש לחדול מניהול ההליך.
4. בנסיבות המקרה דנן כפי שפורטו לעיל ונוכח הראיות שהוצגו בדבר רצונו של המנוח בהגשת התביעה, אין מניעה מהגשת התביעה על-ידי הנציבות כמבוקש.
5. מבלי לגרוע מהאמור, נציגי מחלקת ייעוץ וחקיקה (משפט אזרחי) והנציבות, יקיימו שיח עם הגורמים הנוגעים בדבר בבנק ישראל למציאת פתרון רוחבי לסוגיה שהתעוררה במקרה דנא.